

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון י' אלול תש"פ | דף היומי בבלי: עירובין כא | דף הכולל: שבת סט.
דף היומי בהלכה: מסימן תק"ז סעיף ה' עד סעיף ז'.
מוסר: אהבת חסד - אות ה' עד פתיחה לתשלומי שכר שכיר.
קנין חכמה הלימוד השבועי: יום ו עד עד סוף הספר

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

שלושה ארטיקים ישר מהשמים | הגרש"ב סורוצקין שליט"א: "מתווה הפסולות הוא הזדמנות נדירה" | איך לאכול מלון בצורה הטובה ביותר? | 1965

על דא ועל הא

"יש כאן הזדמנות מיוחדת. במצב רגיל, כל אחד הוא בפני עצמו והרבה בחורים ואברכים 'נעלמים'. אני מכיר רבים שדווקא עכשיו מצאו את המקום שלהם בישיבה ופרחו"

Yaakov Naumi/Flash90

הגאון הגדול רבי שלום בער סורוצקין שליט"א, ראש ממלכת עולם התורה ישיבת "עטרת שלמה" בשיחה מיוחדת עם תחילת זמן אלול

הרב ישראל קוטלר

מתמיד. בשיחה מיוחדת פורט ראש הישיבה שליט"א את דרכי העלייה בימים מסוגלים אלה לקראת הימים הנוראים הבעל"ט.
יש בחורים שמרגישים לחץ ב'קפסולה', הם רגילים למרחב, איך אפשר לעזור להם?

"יש מושג שהסבא זצ"ל היה אומר, 'אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד'. הפשט הפשוט של ד' אמות של הלכה הוא בתי מדרשות ובתי כנסיות. סבא זצוק"ל, אמר שהפשט אחרת, ד' אמות של הלכה הפירוש הוא אדם השקוע בלימוד ומונח בלימוד עד כדי כך שמגיע למצב שהוא לא שם לב מה קורה סביבו ומנותק מהסביבה, זה המקום שהקב"ה נמצא בעולמו.
"אני חושב שההזדמנות של הניתוק שיש בכלל ישראל באלול הזה, 'כי יצפנני בסוכו', יש באמת היכי תמצוי להגיע לזה. הקב"ה דאג שנהיה מנותקים מהסובב. החלק הזה של ד' אמות של הלכה שאדם שקוע בלימוד ומנותק מהסביבה, זה הישג גדול שאפשר להשיג בימים אלה.

"אבל מי שידע את האמת, יודע שהאדם המנותק מהסובב

היו אלה רגעים שכולנו רוצים לשכוח: זמן קיץ תש"פ. ישיבות רבות סגרו את שעריהן בזו אחר זו, הדלתות הוגפו בדמעות כאב. בשעה קשה זו לעולם התורה, קרן של אור בצבצה בממלכת עולם התורה, בהיכלה של הישיבה המעטירה "עטרת שלמה" אשר פתחה את שעריה לבני הישיבה הקדושה במתווה מיוחדת שאושר על ידי גורמי הבריאות והייתה לחלוצת עולם הישיבות בהמשך חודשי הקיץ ועתה בזמן אלול.

הפחד הנורא לקראת זמן אלול התפוגג בחסדי שמים עצומים, עולם הישיבות חזר למתכונתו, קול התורה שב להתרונן בעוז באהלי שם ועבר, כאשר רבבות בחורי הישיבות מקיימים בעצמם "אחת שאלתי מאת ד'... שבתי בבית ד' כל ימי חיי", בהתנתקות מרצון מכל הסובב, בתוך עולמה של תורה בהיכלה של הישיבה. זמן אלול נפתח אמנם בהגבלות, ב'קפסולות', אך ראש ישיבת "עטרת שלמה" הגאון הגדול רבי שלום בער סורוצקין שליט"א, רואה בכך הזדמנות נדירה עבור הבחורים לעלות ולהתעלות יותר

בחור שלא מוצא את עצמו בקבוצה הגדולה, יכול יותר בקלות למצוא את עצמו בקבוצה קטנה ולאחר מכן לפרוץ הלאה גם בקבוצה הגדולה. עכשיו בתוך הקבוצה הקטנה זו ההזדמנות שלך לעזור לו.

”אם כל אחד ישים עין בכל מקום שהוא לראות ולרומם ולקרר כל אחד שסביבו, אפשר לזכות בזיכוי הרבים עצום לא רק של הבחור הזה, אלא של כל הדורות הבאים אחריו וזה זיכוי הרבים הכי גדול שיכול להיות. בזמנים האלה צריך לדעת לנצל אותם משום שוהים בקבוצה קטנה ובכל 'קפסולה' רק להסתכל ימינה ושמאלה ולראות איזה בחור אפשר לרומם ולקרר ומהקבוצה הקטנה יכול לפרוץ הלאה. מי שמסתכל סביבו יכול להתחבר לכל מיני בחורים שבדרך כלל לא התחברו עימם ובאמת לזכות לדברים הרבה. פשוט להתחבר”.

החיים הצפופים עם חברים מביאים לפעמים לקושי חברתי, על מה כדאי לעבוד על מה לוותר ועל מה לא?

”הגמרא בסוכה מט: אומרת על הפסוק תורת חסד על לשונה, וכי יש תורה של חסד ויש תורה שאינה של חסד! אלא, תורה לשמה זו היא תורה של חסד, שלא לשמה זו היא תורה שאינה של חסד. עוד תירוץ אומרת הגמרא, איכא דאמרי, תורה ללמדה לאחרים זו היא תורה של חסד ללמדה לעצמו זו היא תורה שאינה של חסד.”

”בטעלז היו אומרים כי באותה הבנה שאנו מבינים את ההבדל במאת האחוזים בין תורה לשמה לתורה שאינה לשמה שאין לזה דמיון ושיעור, כך הוא ההבדל בין כשאדם דואג לעצמו בתורה או דואג לאחרים. אדם שמוכן להשקיע בשני ולתת לשני, לא דווקא ללמד אותו שטיקעל שלו, אלא דואג שיצליח בתורה, זה ההבדל בין תורה לשמה לתורה שאינה לשמה. החסד שאפשר לעשות בקפסולות להכניס לחברה בחורים, זה תורה לשמה”.

(מגזין במה)

הוא זה המשוחרר האמיתי, אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה, אדם שבאמת שקוע ומנותק וזוכה להגיע לד' אמות של הלכה עם חיבור להקב"ה, אין לך אדם עם מרחבים כאלה, אלו המרחבים הגדולים ביותר שיכולים להיות והשמחה הכי גדולה שיכולה להיות לאדם. זה החלק שצריך לשאוף להגיע ויותר קל להגיע לזה במצבינו כיום”.

ההסתגרות הזו יוצרת הזדמנויות חדשות גם בלימוד וגם בחברה, איך אפשר לנצל זאת?

”במצב המציאותי היום בשטח, שנמצאים במה שנקרא 'קפסולות', גם לזה יש מעלה. בדרך כלל בישיבה גדולה של מאות בחורים בחור עלול להיעלם באיזה מקום. במצב החדש שנוצר, בתוך המקום הגדול ניתנת האפשרות לכל בחור להעניק שימת לב לכל אחד מהסובבים, מסתובבות כאן זכויות כיהלומים.

”מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטינמן צוק"ל, היה מבקש בכל פעם שהולכים למקום מסוגל להתפלל או לציון קדוש, להעתיר עבורו לזכות להיות ממזכי הרבים. אני לא חושב שהיה אדם שזכה לזכות את הרבים בכל אופן בדורות האחרונים כמו מרן ראש הישיבה צוק"ל.

”פעם אמרתי על המשנה באבות, רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה, זוכה לדברים הרבה, לא הכוונה דווקא לזכויות גשמיות, אלא לזכויות רוחניות. יושב יהודי קטן קומה וענק הרוח ברחוב חזון איש 5 בבני ברק, שלמד תורה לשמה וזכה שבהבל פיו קמו מקומות תורה בכל העולם ברמות שאין דומה להם. במילה אחת שלו פעל מה שאלפים אחרים היו צריכים לפעול זמן רב, ואילו הוא זכה במילה אחת. זה הכוונה זוכה לדברים הרבה. ועל כל זאת מה שביקש מרן ראש הישיבה צוק"ל הוא להיות ממזכי הרבים.

”יש כאן הזדמנות מיוחדת. במצב רגיל כל אחד הוא בפני עצמו והרבה בחורים ואברכים נעלמים. אני מכיר הרבה בחורים ואברכים שדווקא עכשיו מצאו את המקום שלהם בישיבה ופרחו.

הסיפור היומי

”מתי האזכרה בבעלזא?” - שאל היהודי גלוי-הראש את האברך. “כוונתך לאזכרה של הרבי מבעלזא?” - “כן, זו כוונתי”, השיב האיש. “האזכרה היא היום בלילה” - ענה האברך, שהבין שמסתתר כאן 'סיפור' מעניין והחליט לברר את פשר הדבר...

מעשה מופלא שהתרחש זה עתה ממש, ביום שני פר' ראה כ' מנחם אב

בעלזא כשהוא ממתין לקו 450 המוליך נוסעים מירושלים לאשדוד, אלא שכל האוטובוסים שעברו בזה אחר זה לא נעצרו להעלות נוסעים, עקב ההוראות בימים אלו שלא להעלות יותר משלושים איש לאוטובוס (בכדי למנוע התפשטות ה'מגפה').

שח הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א:

שמעו נא רבותי למעשה מופלא אשר התרחש זה עתה ממש ביום שני פר' ראה כ' מנחם אב, באברך חשוב שהוצרך לנסוע מעיה"ק ירושלים לאשדוד ועמד בתחנת האוטובוסים בקריית

לפני כמה חדשים נפטר האב לבית עולמו, ולא השאיר לו שום ירושה, אך בטרם מותו, כשהוא מוטל על מיטתו בחולשה גדולה, פקח לפתע את עיניו ו'הותר' לו ירושה אחת, כשהוא מצווה עליו להמשיך במסורת אבות ולהקפיד לנסוע בכל שנה לאזכרה בבעלזא...

"זכרתי שבתקופה זו חל יום השנה, אך לא ידעתי באיזה יום, וכבר שבועיים ימים שאני מחפש 'חרדי' לשאול אותי, עד שמצאתי אותך", סיים הלה את דבריו.

ועתה בא וראה נפלאות ההשגחה הפרטית: כמה טלטולים עבר אותו אברך בדרכו - האוטובוסים לא עוצרים; טעה בדרכו ועלה על אוטובוס 'לא נכון' (ואף שילם למונית ללא תועלת); הפסיד ב'שנייה' אחת את האוטובוס לאשדוד; ונראה היה שמכל עבר תוקעים לו מקלות ב'גלגלים', תרתי משמע. אך קוב"ה אומר - אני עשיתי כל זאת כדי שאותו אחד מראשל"צ ימצא אותך וישאלך מתי האזכרה...

באמת אמרו, כי חיזוק גדול למדנו מכאן לכל אחד ואחד, ובפרט בעמדנו בשערי הימים הנוראים הבעל"ט, כשהיצר הרע מחדיר בלבבנו מחשבות ייאוש: אתה כבד אבוד... אין לך סיכוי להשתנות... אין טעם אפילו לנסות... והנה עיננו הרואות כמה 'סיבובים' הפליא לעשות א-ל נורא עלילה והכל עבור מי? עבור 'שה אובד' שאין לו בעולמו כלום; ולא כדי להחזירו בתשובה שלימה אלא למען יוכל להגיע לציונו של הרה"ק מבעלזא זי"ע, ולבל ידח ממנו ידח. ומעתה, קל וחומר בן בנו של קל וחומר עד כמה אבינו שבשמים פותח פתח ומשתדל להשיב אותנו אליו, ואפילו אם הרחקנו ביותר עדיין ממציא לנו מזור ותרופה שנוכל להתעורר באמת, ועלה נעלה בעזרתו ית'.

(באר הפרשה)

מאחר שמיהר מאוד, עלה על מונית שתקחנו לתחנה מרכזית, שם רצה לנסוע עם קו 438 לאשדוד, אך באמצע הדרך התברר לו להוותו כי מרוב החפזון טעה ועלה על האוטובוס הנוסע ל'ראשון לציון' (שמספרו 433). וסיבת הטעות היתה מחמת שמקום יציאת האוטובוס לראשל"צ הוא ברציף הסמוך למקומו של האוטובוס לאשדוד, וגם המספרים הקבועים בחזית האוטובוס דומים זה לזה).

תיכף ומיד החל לברר כיצד יגיע מראשון לציון לאשדוד - שהרי הוא נחפז וממהר לביתו. ונודע לו כי עליו לרדת בתחנה מסוימת, שם עובר אוטובוס לאשדוד, ולא עוד, אלא ש'זה נכנס וזה יוצא', באותו רגע שיעצור האוטובוס המוביל לראשל"צ מגיע האוטובוס השני לכיוון אשדוד. אלא שאי אפשר לצמצם... והאוטובוס לאשדוד חלף על פניו ממש. אפס קצהו תראה, ונשאר 'תקוע' שם.

מרוב טלטולי הדרך הרגיש חולשה ונכנס לחנות לקנות בקבוק שתייה להשיב נפשו, והנה ניגש אליו יהודי גלוי ראש, שכל חזותו מוכיחה עליו כאלף עדים שהוא רחוק רחוק מכל קשר לחיי תורה ומצוות, ושאלו: "מתי האזכרה?" (-יארצייט). נענה לו: "לאיזה 'אזכרה' כוונתך?" החזיר לו: "האזכרה בבעלזא". שאלו האברך: "האם כוונתך לאזכרה של הרבי מבעלזא, ה"ה הרה"ק מהר"א זי"ע?" אורו פניו של האיש ואמר: "אכן לזה כוונתי". והשיב לו האברך - "היום בלילה".

האברך הבין שמסתתר כאן 'סיפור', כי מה לו ולהרה"ק מבעלזא זי"ע, ושאלו לפשר הדבר.

פתח הלה וסיפר, כי גם אביו היה 'מנותק' לגמרי מכל זיקה לאידישקייט, אך מנהג אחד היה לו ששמר עליו בכל כוחו - לעלות בכל שנה ל'אזכרה' של הרבי מבעלזא על ציונו הק'. והנה

יהלומים מגדולי ישראל

"במצב של סכנה לא אוכלים מרור!" - פסק הבריסקער רב בנחרצות ליהודי. "גם אני, שכידוע לך סובל מאסטמה, אינני אוכל מרור!"
לשמע הדברים נתפס האיש בחרדה וזעק...

כך נראית מסירות-נפש אמתית לחינוך הילדים - המעשה שהבריסקער רב היה נוהג לספר כל חייו

ברחובות העיירה בינות לעצי נוי מוריקים וכרי דשא נרחבים, היו מפוזרים ביתנים גדולים ויפים שהיו מושכרים לנופשים. הרב זצ"ל היה מגיע מדי שנה לביתן קבוע, שבו איווה למושב לו בשבועות הנופש. בביתן הסמוך אליו היה לו שכן, יהודי ירא ושלם מפולניה, שהיה מגיע גם הוא באופן קבוע באותה תקופה לנפוש בעיירה לצרכי בריאותו. והיו שמחים לפגוש זה את זה, ונהנים משכנותם וקרבתם, וגם היו קובעים ביניהם לימוד משותף

סיפר הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א: מרן הגרי"ז זצוק"ל, "הבריסקער רב", בהיותו עדיין רב בעיר בריסק יצ"ו, היה נוסע מדי שנה בימות הקיץ לעיירת נופש ידועה בפולין של מעלה, כדי לשאוף אל ריאותיו הקדושות אוויר צח ונקי, מחמת סבלו הרב ממחלת האסטמה שתקפתו כידוע, ובאותה עיירת נופש היה האוויר זך ומיוחד, שהיה חשוב מאד לבריאות גופו.

באחת השנים לא הגיע אותו שכן אל הנופש, והרב דאג וחרד לשלמו ובריאותו, וגם חסרה לו שכנותו הטובה ולימוד החברותא שביניהם. כשנפגשו בשנה שלאחר מכן, שאלו הרב על סיבת היעדרו בשנה הקודמת.

סיפר לו האיש, שבשנה שעברה היה מאושפז כמה חודשים בבית החולים לאחר חג הפסח, שמחמת אכילת המרור [שהיו נוהגים באכילת 'חזרת' חריפה ביותר, לא כמו החסה של זמננו], לקה בהתקף לב קשה, והיה תחת שמירה קפדנית כמה חודשים לאחר מכן, ולכן לא הגיע אל הנופש.

אמר לו הרב, ופסק בנחרצות: "אם כן, הרי הוא מצב של סכנה, ואין אוכלים מרור! גם אני" - העיד הרב על עצמו - "שכידוע לך סובל אני ממחלת האסטמה המסוכנת, אינני אוכל מרור".

נתפס האיש בחרדה וזעק: "בריסקער רב! הרי אתם, גם אם לא תאכלו המרור, בוודאי יידעו בניכם ונכדיכם ויבינו מכן, שכשם שצריך 'מסירות נפש' בשביל אכילת המרור - כך צריכים מסירות נפש לאי-אכילתו, כאשר כך נפסק הדין בשולחן ערוך... אבל אצלי, אם לא אוכל את המרור חלילה, מי יודע למה זה יוכל להוביל אצל בני ואצל נכדי!"...

ונהנה הרב מאד מתשובה זו וקלסה. כל ימי חייו היה הרב מספר מעשה זה ומדגיש את גודל חרדתו של היהודי היקר לחינוך הדורות הבאים אחריו, שהיה מוכן בעבור זאת לסכן את בריאות ליבו. והיה משבח ומוקיר מאד את יראת שמים התמימה והשלמה של אותו יהודי.

באותו עניין, סיפר עוד הגה"צ שליט"א:

שח לי אברך אחד מתלמידי היקרים, שהשתתף בסדרת שיחות מוסר' שמסרתי בעזה"ת בענייני חינוך שבתוך הבית פנימה, וחשיבות הזהירות בכבוד ההדדי שבין האב והאם, ובה הדגשנו כי עיקר החינוך ובניינו מיוסד על 'הדוגמא האישית'

שרואים הילדים בבית, כיצד האבא והאמא מכבדים זה את זה, באהבה ואחווה שלום ורעות. בעקבות שיחות אלו, שינה האיש טעמו ומנהגו בביתו מקצה לקצה.

והנה יום אחד ראה את זוגתו ניצבת על יד הכיריים בהכנת ארוחת הצהריים, בטיגון 'שניצל' על גבי המחבת. תוך כדי עבודתה המסורה נצרכה להפוך את השניצל באמצע הטיגון, כדי שיתבשל כראוי גם מצידו השני, ומתוך שהיתה מרוכזת במלאכתה לא שמה לב שנוטלת בידה מזלג מלוכלך ומטונף להפיכת הבשר, במקום המזלג הנקי שהיה מיועד לכך...

כראות זאת בעלה היקר - שזה עתה שינה את הליכות רוחו בביתו - לא רצה לכעוס, על אף שהמקרה המביש חרה לו היטב בהיותו 'איסטניס' מטבעו. הוא עצר ברוחו והתגבר על כעסו, וחשב שאין מן הישר לזעוף עליה ולהעליבה בעת שעוסקת בנאמנות כל כך בהכנת טרף משפחתה. הלא אין היא אשמה בטעות זו שנעשתה בשגגה. לפיכך חישב את צעדיו בחכמה ובדרך צנועה.

הוא קרא אפוא לאחד מילדיו, ואמר לו בלחש: "הבט נא אל אמא, שעושה מלאכתה נאמנה, היא לא שמה לב ולקחה בידה מזלג מטונף לעבוד בו... אבל אסור לפגוע בה, כי היא עוסקת בעבודת הקודש בכל לב, ורוצה שהכל יצליח, ובודאי יהיה אכפת לה מאוד... גש נא בשקט, והחלף לה את המזלג כשלא תשים לב בדבר, וכך תמנע ממנה צער מיותר".

למחרת סיפר הילד לאביו כמשיח לפי תומו, שהיום בבוקר אמא הביאה לו ללבוש חולצה מכובסת, שהיתה עוד רטובה... אבל הוא לא רצה לפגוע בה ולצער, ולכן לבש אותה כך כמו שהיא, אף שהיה לו קצת קשה...

בזאת למד האברך ונוכח בעצמו, עד כמה חשובה היא הדוגמא האישית שבחינוך וכמה משפיעה היא לטובה על התנהגות הילדים בחן ובחסד ובמידות טובות וישרות.

(טיב הקהילה)

אלול

יהודי יכול ליטול חתיכת מלון עסיסי, לברך עליו "בורא פרי האדמה" בכוונה, לאכול, וזהו. אשריו!! אך יש באפשרותו לאחוז את חתיכת המלון, ולהתבונן...

3,041 ברכות של אלול | נקודה למחשבה - הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

"בית הדין של מעלה". אור גדול ומופלא קיבל את פניו והמשפט החל. "דע מאין באת ולאן אתה הולך" - קרא הכרוז "לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא". לפתע נשמעה שעטת קרונות ורכבת ארוכה החלה לנוע לכיוון היכל המשפט. הקרונות המשיכו לחלוף למולו. נראה היה שאין

"דע מאין באת ולאן אתה הולך" - הכריז איש ה"חברא קדישא". אחריו צעדו בשקט בני משפחתו של הנפטר, חבריו וידידיו. קדיש אחרון. ואחרוני המלווים מחו דמעה מעיניהם, הניחו רגב עפר או אבן קטנה מעל תלולית החול ועזבו באנחה את בית הקברות. נשמתו של הנפטר כמו נשאבה למעלה. עלתה השמימה, היישר אל מול

ביום הדין, על אחת כמה וכמה אם יאמר 'מלכויות' מן השפה ולחוץ, והרי אמירת מלכויות הוא שאדם ממליך את הקב"ה על כל רמ"ח אבריו וש"ה גידיו, ולכן צריך שתהא האמירה בלב אמת. וכיצד נזכה לומר מלכויות בלב אמת? לזאת עלינו להכין את נפשנו חודש לפני כן, ע"י שנקבל על עצמנו לברך מאה ברכות בכוונה בכל יום, להמליך את הקב"ה עלינו מאה פעמים ביום, לשים לב למה שאנו מוציאים מהפה 'מלך העולם'. כך אנו מקווים שנזכה לבוא לפני הקב"ה בראש השנה לומר 'מלכויות' באמת, לאחר שכבר המלכנו אותו לפחות 3041 פעמים בחודש אלול.

יהודי יכול ליטול חתיכת מלון עסיסי, לברך עליו "בורא פרי האדמה" בכוונה, לאכול, וזהו. אשריו!! אך יש באפשרותו לאחוז את חתיכת המלון ולהתבונן. כמה מלונים יש בעולם כרגע, בשדות או בחנויות. מדובר במליוני מלונים, הלא כן? והקב"ה הצמיח את כל המלונים הללו, הכניס בהם סוכרים מדויקים לטעם, צבע נכון ופריכות מתאימה להנאה מושלמת. כל אחד מהם הוכן ונוצר בדקדקנות. תצייר בעיני רוחך את הקב"ה מטפל אישית בכל מלון, מצמיח אותו ביום ולילה, והנה בכל חלקת המלונים ישנם אלפי מלונים טעימים, פריכים ומזמינים, מדיפי ריח משכר ועיסיות עזה. ורגע, מה עם האבטיח, שכנו למקרר? והעגבניה, המלפפון והגזר ששוכבים להם בתא הסמוך?...

ואם יש לך עוד רגע קט, לפני שאתה אוכל את המלון, אולי כדאי שתעביר בראשך במהירות את רבבות חנויות הירקות והפירות בעולם, בהם ישנן אלפי פריטים של ירקות ופירות, כולם נוצרו רק השבוע על ידי יוצר הכל ברוך הוא. כעת, כעת נברך את הברכה... אנו עוברים ליד חנות הירקות המקומית ורואים ערימת קלחי תירס טריים ורעננים. אפשר להביט במחיר ולהמשיך הלאה, אך אפשר להמשיך ולצעוד ברחוב, ובד בבד לחשוב על קלחי התירס. מתוך האנציקלופדיה: התוצרת העולמית של תירס בשנת 2013 עמד על מיליארד ו-16 מיליון טון. השטח שקלחי התירס תופסים לאחר קילוף העלים שלהם, משתרע על שטח של כשלושים קילומטר על שלושים קילומטר בגובה מטר. כמו כל גוש דן עד נתניה, ומשם עד אחרי העיר אריאל, הכל מלא בקלחי תירס, המורכבים ממליוני גרגירים צהובים וטעימים...

כעת נחשב גם את כמויות האורז והחיטה בלבד. שטח גדילתם של כל אחד ואחד מהם הוא הרבה יותר משטח מדינת ישראל כולה, מאילת שבדרום ועד מטולה שבצפון. על כל אחד ואחד מאין סוף הפריטים הללו, אנו מברכים בנפרד, ומי יוצר את הכל עכשיו? ישנה עצה פרקטית, שהציע הגר"י צדקה זצ"ל: לחלק את הברכה לשלשה חלקים: א) "בְּרוּךְ אַתָּה ה'." ב) "אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם." ג) "שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בְּדַבְּרוֹ."

כך נוכל לעצור לחצי-שניה, להתבונן במה שנברך, ולהמשיך

"מה זה?", שאל הנפטר בהשתאות.

"זאת רכבת המסע של חיך", הסבירו לו, "הרכבת מסיעה מאות קרונוות, בהם עמוסים כל מליוני הברכות שהוצאת מפך בכל שנות חיך".

"כמה מליונים?", הוא שאל.

"חיית בערך שבעים שנה. וצברת בערך שתיים וחצי מליון ברכות..."

הנפטר התמלא אושר. שתיים וחצי מליון ברכות! לא יאומן!

קבוצת מלאכים החלה לפרוק בזריות את הברכות מהקרונוות. הברכות כאילו קיבלו חיות כלשהי וסודרו מאליהן בערימות מוקפדות. "זאת ברכה חטופה", הסבירו לו על אחת מהן. "באמצע ברכת שהכל חשבת על דברים אחרים", "את ברכת המזון הזאת בירכת באמצע קריאת העיתון היומי", "את ברכת בורא מיני מזונות בירכת יחד עם הנגיסה הראשונה בעוגה", "כשברכת המוציא חשבת על דברים אחרים", "ברכת שהכל זו נאמרה ללא שום כוונה".

מאות הקרונוות פורקו בזה אחר זה וערימת הברכות, שבתחילה היתה נראית גדולה - קֶטְנָה. מכל 2,500,000 הברכות, שמילאו בתחילה רכבת ארוכה, נותרו רק מספר מועט של ברכות שבורכו בכוונה הראויה, בשימת לב בשמחה ובתחושת הודאה. הם נארזו בקפידה על מנת להביאם למקומם המיועד להם, באוצרותיו של הקב"ה. הנפטר חש בושה נוראה, מביט בצער עמוק בברכות המועטות, נותן מבט אחרון ברכבת הנושאת את שאר הברכות שלו, אותם בירך בכל ימי חייו.

והרכבת יצאה לדרכה...

(מעובד ע"פ דברי הגר"י יהודה צדקה זצוק"ל, מתוך קונטרס בענייני ברכות שהו"ל אחד מאברכי אלעד).

שבוע שלם חלף עבר לו מתחילת חודש החסד והרחמים, חודש ה'אני לדודי ודולי לו', בו כל יהודי חש באויר קרבת אלוקים. באלול, כמו באלול, כולנו מתחזקים, בלימוד התורה, בקיום המצוות, בתפילה בכוונה וברגש, בבין אדם למקום ובין אדם לחברו. אך מלבד החיזוק הכללי בכל דבר וענין, כדאי אולי גם לתפוס נקודה אחת, בה נתחזק באופן מיוחד.

המשגיח הגה"צ רבי דב יפה זצוק"ל שלח את בנו לשאול את מרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל באיזה ענין כדאי לו להתחזק בימי אלול. השיב לו הגרש"ז זצ"ל: "איני יודע במה עליו להתחזק, אך אני כשלעצמי מתחזק בחודש אלול במאה ברכות בכוונה, כיון שאמרו חז"ל על הפסוק 'ועתה ישראל' מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה' - 'אל תקרי מה אלא מאה', הרי שהדרך לזכות ליראת ה', שתהא אצלי מילתא זוטרתא, הוא על ידי מאה ברכות".

מרן הגרש"ז ז"ע הראה לשואל באחד מהספרים הקדושים, על פי מה שאמרו חז"ל 'אמרו לפני מלכויות שתמליכוני עליכם', ונודע שאמר האריז"ל שאין לומר וידוי בראש השנה שלא לעורר קטרוג

לב, הלא כמה יראת שמים מפסידים, וכמה שמות קדושים אומרים בלי כוונה!

מאה ברכות ביום היא עבודה רבה מאוד כשרוצים לומר אותן בהתבוננות, ולא כל מוחא סביל דא. אך אפילו אם אומרים עשר ברכות בהתבוננות אין לשער כמה ברכה ממשיך אדם על עצמו ועל העולם על ידן. הרי המברך - יתברך. (הגר"ש וולבה, עלי שור ח"ב עמ' שיח).

(פורסם ב'יתד נאמן')

הלאה, לחלק הבא של הברכה. כך נברך היטב, בכוונה ובמתינות. כך גם בני משפחתנו יראו אותו מברכים בכוונה וילמדו מאיתנו כיצד לברך.

---- "לו יצויר שמישהו יצליח לכוון מאה פעם ביום בברכה, הלא באמת הוא נהיה ירא שמים; ומה גם אם תמיד מכוונים בכל הברכות! והגע בעצמך: מאה ברכות ביום הן 36,500 ברכות בשנה, ואין לשער רוב התועלת שיכולים לקבל אם אינם זורקים ברכה מהפה, ומה רב ההפסד אם מברכים כה הרבה ברכות בלי שימת

קול העם

"יצאתי עם הילדים מהחנות ואמרתי להם: נכון שאנחנו רוצים ארטיק, אבל אי אפשר לקנות במקום שפתוח בשבת. אנחנו אנחנו זוכים עכשיו לכבד את השבת, מתגברים ולא קונים, והקב"ה שמח איתנו עכשיו..."

"וכעבור שעה, קיבלנו שלושה ארטיקים בחינם ישר מהשמים..."

יש עכשיו מבצע של שבעה בעשרה שקלים". הקונה לא התרשם. "אני ממחר", הוא אמר. הצעתי לו לקנות ממנו את שלושת הארטיקים שעליו להוסיף, וכך יוכל לשלם פחות.

"אל תשלם", הוא אמר לי, "קח לך בחינם. אני בכל מקרה מרוויח מזה". הוא ביקש שהקופאי יעביר לו שבעה ארטיקים, ושלח אותי לקחת לשלושת ילדי שלושה ארטיקים חינם. מעולם לא קרה לי דבר כזה, שהקונה שלפני בתור יחליט לתת לי מתנה...

אמרתי לילדיי: אתם רואים? אנחנו התאפקנו ולא קנינו ארטיקים בקיוסק בגלל כבוד השבת, והנה, עכשיו אנחנו מקבלים בחינם שלושה ארטיקים, ישר מהשמים...

(גיליון השגחה פרטית)

שמי לוי זייבלד. יחד עם שלושה מילדי, אחד מהם תינוק, יצאנו לטיול של בין הזמנים בעיר רחובות במקום שצופה אל הים. היה חם במיוחד, ורצינו מאוד לקנות ארטיק. ניגשנו אל הקיוסק הסמוך ושאלתי את המוכר: האם אתה פתוח בשבת? "כן", ענה המוכר, לצערי הרב.

הילדים ראו את הארטיק במקפיא, כל כך קרוב אליהם, אבל אני יצאתי איתם מהחנות. נכון שאנחנו רוצים ארטיק, אמרתי להם, אבל אי אפשר לקנות במקום שפתוח בשבת. אנחנו זוכים עכשיו לכבד את השבת, מתגברים ולא קונים, הקב"ה שמח איתנו עכשיו. כעבור קצת יותר משעה נכנסנו לצרכנייה בקרית קרעטשניף וקנינו כמה דברים. כשעמדנו בקופה, עמד לפנינו אדם שקנה ארבעה ארטיקים 'גלי גל'. ואני שומע את המוכר אומר לקונה: "חבל לך לקנות רק ארבעה ארטיקים ולשלם שנים עשר שקלים,

השו"ת היומי

האם אפשר לשמוע תקיעת שופר בחודש אלול ע"י קטן?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

תשובה: יש שהקילו בתקיעות של אלול שנועדו רק לעורר את הציבור לתשובה, ואין בהם חובה וברכה. אך בספה"ק מבואר גודל המעלה בתקיעות של אלול לעורר מדות רחמים עליונות ולכוף את הדינים, לכן נראה שיש להשתדל שיהיו ע"י גדול שהוא בר חיובא.

שאלה: במנין שלנו יש אחד שיודע לתקוע, רק שהוא עדיין קטן, ובעוד חודש תהיה הבר מצוה שלו, ולכבוד הנחת התפילין והתקיעות הוא לובש כובע וחליפה ונראה כגדול. האם אפשר לתת לו לתקוע באלול, או שלא מועיל תקיעות ע"י קטן.

אדם ישן בלילה בבית חברו, ולמחרת ראה המארח שהאורח נעלם והכספת פרוצה...

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

מתעורר להם חשד, ואפילו מבוסס ביותר, על פלוני שגרם להם נזק, הם עושים דין לעצמם ותופסים ממנו ממון וכדומה. הכלל הוא, שכל 'ראיה' או 'דברים ניכרים' שאינם עדות ברורה או הוכחה מוחלטת שיכולה להתקבל בבית דין, אסור לתפוס מהשני ממון מחמתה. הדוגמה שמביא לכך ה'חפץ חיים' היא, באדם שישן בלילה בבית חברו, ולמחרת ראה המארח שהאורח נעלם, הכספת פרוצה ונגנב מתוכה כסף. לכאורה הדברים ברורים שהוא הגנב. אולם למרות זאת, אסור לו לעשות דין לעצמו בענין זה, אלא עליו לתובעו בבית דין. גם להכותו כדי שיודה אסור; ולבזותו - מסתפק ה'חפץ חיים' האם מותר.

בהלכות הנלמדות היום (כלל ו' מהלכות רכילות סעיפים ח-ט-י) עוסק ה'חפץ חיים' באופן בו יש 'דברים ניכרים' שעל ידם נראה שהרכילות שסופרה היא אמת. מעיקר הדין, באופן זה מותר לשומע להאמין, בתנאים הבאים: אם יש בכך תועלת להבא; אם אותם 'דברים ניכרים' הם חד משמעיים ואין אפשרות לפרשם לצד זכות; אם הוא ראה אותם בעיניו ולא שמעם מפי אחרים; שיהיו דברים שנוגעים לעצם הסיפור, ולא 'דברים ניכרים קצת'; והתנאי האחרון - כל ההיתר הוא רק להאמין בלבד, אך לא לספר לאחרים, ולא להפסידו בממון או להכותו מחמת כך. אגב כך מעורר ה'חפץ חיים' בדבר שרבים נכשלים בו - שכאשר

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מהי החכמה שבתקנותיו של שלמה המלך ע"ה?

עירובין דף כא

"בשעה שתיקן שלמה עירובין ונטילת ידיים..."

שבחור סיפר לו שאין הוא משוחח עם חבריו בשולחן כי הוא מרגיש שהוא יותר טוב מהם, שהרי הוא מתפלל בכוונה ומאריך בשמונה עשרה. ואמרתיו לו שע"י שהוא מאריך בשמונה עשרה יתכן מאד שיצא שכרו בהפסדו, כי זה מביאו לידי גאווה. העצה לבחור כזה היא דוקא לשוחח עם חברי השולחן שלו, כי בזה הוא מוריד את הגאווה שלו, שהוא כבר לא מרגיש את עצמו טוב מהם אלא כאחד מהם. ואפילו בדברים בטלים שהוא מדבר בשולחן הוא מקיים מצוה, שהוא נהיה מעורב עם הבריות" (יתד נאמן ראה תשס"ט)

בעת ששלמה המלך תיקן עירובין ונטילת ידיים, יצאה בת קול ואמרה, בני אם חכם לבך ישמח ליבי גם אני. אמרו בקוצק: מה היא החכמה הגדולה בתקנות אלו? אכן, חכמה גדולה יש כאן. 'עירובין' מסמל את ההתערבות בין בני האדם, חיבור בין נפרדים לרשות אחת, חצר אחת, בית אחד, יחידה אחת. 'נטילת ידיים' מסמלת את ההבדלה בין האנשים, ההטהרות בפרישות. חכמה גדולה היא לדעת לנווט בין השתיים... (מאורות) באחת משיחותיו אמר המשגיח הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל

האם מותר להוציא שמן מנר דולק ביום טוב כדי להשתמש בו למאכל?

לצורך אוכל; ואילו האש מיועדת להכנת המאכל, וכיבויה נחשב כפעולה של כיבוי לצורך אוכל נפש.

ב. המוציא את השמן, מתעסק בשמן, ולא באוכל נפש, שהרי בנקודת ההוצאה של השמן אין אוכל נפש; ולכן, הוצאת השמן נחשבת כפעולה של 'מכשיר' אוכל נפש, שבמקרה שניתן לעשותם בערב יום טוב - ובנדוננו, הרי ניתן היה להפחית את כמות השמן שבבזיך - אסור לעשותם ביום טוב.

[ביאורים ומוספים דרשו תקו, 25]

כפי שלמדנו, מלאכת 'המכבה' מותרת ביום טוב לצורך 'אוכל נפש', ולכן, מותר לכבות אש של תנור העומדת לשרוף את המאכל שבתוכו. אולם, בנוגע להוצאת שמן מבזיך של נר דולק, הנחשבת כפעולה של כיבוי, כדי להשתמש בו למאכל - נחלקו הפוסקים אם הדבר מותר. וכתבו הפוסקים שני הסברים, לפי דעת האוסרים, על ההבדל בין לקיחת השמן, לבין כיבוי אש העומדת לשרוף מאכל: א. השמן ניתן בבזיך כדי לשמש כחומר בעירה, ואינו קשור לאוכל נפש, ולכן הוצאתו מהבזיך נחשבת כפעולה של כיבוי שלא

באיזה תנור מותר לאפות ביום טוב יותר מהכמות הנצרכת ליום טוב?

כרוכה בטירחה ועשיית מלאכה בכל מאפה בפני עצמו. ובהקשר לכך, יש להוסיף, כי בניגוד לתנורים העתיקים, שבהם - באופנים מסוימים - אכן היתה מציאות כזו שמילוי התנור במאפים משפר את האפייה; בתנורים בני זמננו, בהם החום מפוזר בכל מקרה בצורה שווה בכל חלל התנור, אין תועלת למאפה כאשר הוא נאפה יחד מאפים אחרים, ולכן אין לאפות בהם יתר על הנצרך ליום טוב.

[שו"ע תקו, ו, ומשנ"ב לב-לד; ביאורים ומוספים דרשו, 27-28]

מותר לעשות מלאכת 'אוכל נפש' ביום טוב, גם כאשר יש בדבר תועלת לימים אחרים, ובלבד שיש תועלת בדבר ליום טוב עצמו. ואף כאשר הדבר גורם לריבוי טירחה ועשיית מלאכה ביום טוב, מותר לעשות זאת, אם כוונת העושה היא לתועלת של יום טוב עצמו. ולפיכך, מותר לאפות ביום טוב כמות גדולה של מאפים, במקרה שבו מילוי התנור במאפים גורם לפיזור החום בצורה טובה יותר, וממילא - לאפייה טובה יותר של המאפה המיועד ליום טוב עצמו; וזאת, למרות שהכנת מאפים נוספים ואפייתם

האם מותר לשטוף תנור במים צוננים ביום טוב?

ולדעת כמה פוסקים, חלק מהתנורים התחזקו אף בעצם ההיסק, ובכך הושלמה מלאכת עשייתם; ולכן, לדעתם, היה אסור להסיק תנורים אלו ביום טוב. ויש חולקים. ולכל הדעות, אין ההיסק הראשון גורם לחיזוק הכלי אלא בסמוך לייצורו, בטרם התייבש החומר שממנו נעשה התנור; אך אם חלפו מספר ימים מייצורו, כך שהחומר כבר התייבש, אין ההיסק גורם לחיזוקו, ומותר להסיקו ביום טוב.

[שו"ע תקו, ה, ומשנ"ב ג, כז, כח רל; וראה שעה"צ מא]

בשנים קדמוניות, היו הכיריים והתנורים עשויים מחרס ומטיט, וכאשר הוסקו בפעם הראשונה, ובעודם חמים נשטפו במים צוננים, היה הדבר מחזקם מעט, ובכך כביכול הושלמה במידה מסוימת מלאכת עשייתם; ומסיבה זו, אסור היה לעשות פעולה זו ביום טוב, כיון שהיא דומה ליצירת כלי ביום טוב. אולם, במקרה שהתנור הוסק בפעם הראשונה ביום טוב, והתחמם מאוד, והמטרה בשטיפתו במים צוננים היא שיוכלו לאפות בו לצורך יום טוב - התירו חכמים לעשות כן ביום טוב.

* מלאכת 'המכבה' מותרת ביום טוב לצורך 'אוכל נפש', אך נחלקו הפוסקים אם מותר לכבות אש ביום טוב כדי שחומר הבעירה שלה יוכל לשמש להבערתה בהמשך היום לצורך אוכל נפש.
* בנוגע לחלק מהמלאכות שהותרו ביום טוב לצורך 'אוכל נפש', נאמר הכלל: "מתוך שהותרה לצורך אוכל נפש, הותרה גם שלא לצורך". ונחלקו ראשונים אם כלל זה נאמר גם בנוגע למלאכת 'המכבה'.
* בנוגע למלאכות שהותרו ביום טוב לצורך 'אוכל נפש', במקומות מסוימים מצאנו שמותר לעשותן אף במקרה שניתן לקבל תוצאה זהה גם ללא עשיית מלאכה. ומאידך, במקומות אחרים מצאנו שהחמירו אף באיסורים דרבנן, שלא לעשותם כאשר ניתן להגיע לאותה התוצאה בלעדיהם.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מי שלא אכל מצה בליל הסדר עד לאחר חצות הלילה - איזו ברכה מברך עליה?

לכתחילה חובה לאכול מצה לפני חצות; ומי שלא אכל עד חצות, חייב לאכול לאחר חצות, כדי לצאת ידי חובה לדעת הסוברים כן, אך מאידך, מספק, יברך על המצה רק 'המוציא', ולא יברך 'על אכילת מצה'.
וכך הדין גם בנוגע לאכילת מרור, שמי שלא אכל עד חצות, יאכל לאחר חצות, אך ללא ברכת 'על אכילת מרור'.
[משנ"ב תעו, ה, וביה"ל א, ד"ה ויהא]

נחלקו תנאים בנוגע לזמן אכילת קרבן הפסח והמצה בליל הסדר: לדעת רבי אלעזר בן עזריה, זמן האכילה הוא עד חצות הלילה, ולדעת רבי עקיבא - עד עלות השחר. ונחלקו ראשונים כיצד נפסקת ההלכה, ומהם שהסתפקו בדבר.
ויש שכתבו שאף לדעת רבי עקיבא, זמן אכילתם מדרבנן הוא עד חצות, כדי להרחיק את האדם מן העבירה, דהיינו שלא ישתהה לאחר חצות עד עלות השחר ויפסיד את זמן המצוה.
ומאחר ומחלוקת ראשונים היא, ואין הלכה פסוקה בידינו -

הלוח היומי

י' באלול | רבי פנחס ב"ר אברהם אבא שפירא זצ"ל, מקוריץ, מגדולי תלמידי הבעש"ט, בעל מדרש פנחס

יארצייט:

תקנ"א: רבי פנחס ב"ר אברהם אבא שפירא זצ"ל, מקוריץ, מגדולי תלמידי הבעש"ט, בעל מדרש פנחס.
תרנ"ו: רבי יצחק ב"ר שלום יוסף (מרוזין) פרידמן זצ"ל, האדמו"ר הראשון מבוהוש.
תש"ז: רבי משה יהודה לייב ב"ר יצחק (מבוהוש) פרידמן זצ"ל, מפשקאן, בעל ברכת משה.
תשכ"א: רבי יהודה אריה ב"ר יעקב פרלוב זצ"ל, מנובומינסק, בעל קול יהודה, לב אריה החדש.
תשע"ב: רבי אלימלך ב"ר אלכסנדר חיים אשכנזי זצ"ל, גאב"ד מלבורן.
תשע"ה: רבי זעליג לייב ב"ר שמואל טויסיג זצ"ל, רב קהילת תולדות שמואל גב"ש י-ם.

הליכה רגלית מתל אביב לירושלים

כשהגה"צ רבי יעקב הרמן עלה לארץ, הוא קיבל על עצמו שלא יישן מחוץ לירושלים. פעם הוא היה בתל אביב והפסיד את האוטובוס האחרון והחל לצעוד רגלי לירושלים (מרחק של 70 ק"מ), לפתע עבר שם תלמידו ברכבו ולקח אותו לביתו, והוא פנה לרב בתמיהה: "הרי אף אם היית צועד כל הלילה לא היית מגיע לביתך?!". אמר לו הרב: "אם ברצונך לקיים מצוה, עליך לזנק ולהתחיל בה, הקב"ה דואג לכל השאר".

(הכל לאדון הכל - עמ' 282)

בדברים שאנו צריכים חיזוק ותיקון נשתדל להתאמץ ולהתחיל לתקן ונוכה לעזרה מאת השי"ת להמשיך ולהצליח

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il